

GEOTERMÁLNÍ ENERGIE nejperspektivnější zdroj tepla pro úspěšnou dekarbonizaci?

Propojení konceptu komunitní energetiky se sektorem vytápění a chlazení
Praha, 4.2. 2025

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ministerstvo životního prostředí

ringen
výzkumná
infrastruktura

synergys
Systémy pro
energetickou synergii

- I. Geotermální energie & dekarbonizace**
- II. Podmínky využívání geotermální energie**
- III. Projekty využívání geotermální energie**

- I. Geotermální energie & dekarbonizace**
- II. Podmínky využívání geotermální energie
- III. Projekty využívání geotermální energie

I. Role geotermální energie v dekarbonizaci

POTENCIÁL*

- GTE pokrývá jen asi **0,3 % celosvětové spotřeby energie** (tj. tepla i elektřiny dohromady)
- **Celosvětová spotřeba** energie odpovídá tepelnému výkonu **19 TW** (3000 JE Temelín)
- **Tepelný výkon Země je větší - 44 TW**

Zdroj: PŘF UK

EMISE

- Sektor vytápění je zdrojem více než **40 % emisí CO₂** v rámci sektoru energetiky
- Sektor vytápění je zásadně závislý na fosilních zdrojích – **méně než 25 %** pochází z OZE (2020), tento stav se nemění posledních 30 let

Zdroj: IEA, 2021

VYUŽITÍ

- GTE je **široce dostupný zdroj tepla** vhodný pro velké instalace a dálkové vytápění (2 tis. systémů v ČR; z toho cca **2500 zdrojů <5 MW**)
- GTE je **využitelná i k chlazení** – po roce 2050 zřejmě dominantní konzument energie
- **Jen 6 %** instalovaných TČ je systém **země-voda/vzduch**

Zdroj: ERÚ, AV TČ

*teoretický/technický/ekonomický

Geotermální energie v podmínkách ČR

Mělká

- **Hloubka: do 400 m**
- **Teploty: 10-30 °C**
- Technologie: tepelná čerpadla (Nt/Vt)
- **Výkony: desítky kW/jednotky MW**
- Dodávka tepla přes TČ
- Kombinace **vytápění & chlazení**

Střední

- **Hloubka: cca 400-1000 m**
- **Teploty: cca 15-80 °C**
- Technologie: Vt tepelná čerpadla
- **Výkony: jednotky MW**
- Dodávka tepla přes TČ
- Primárně vytápění

Hlubinná

- **Hloubka: od cca 2000 m**
- **Teploty: 80>°C**
- Technologie 1: hydrotermální zdroj
- Technologie 2: stimulovaný „suchý“ zdroj
- **Výkony: jednotky/desítky MW**
- Přímá dodávka tepla do systému/budovy
- Primárně vytápění, doplňkově elektřina

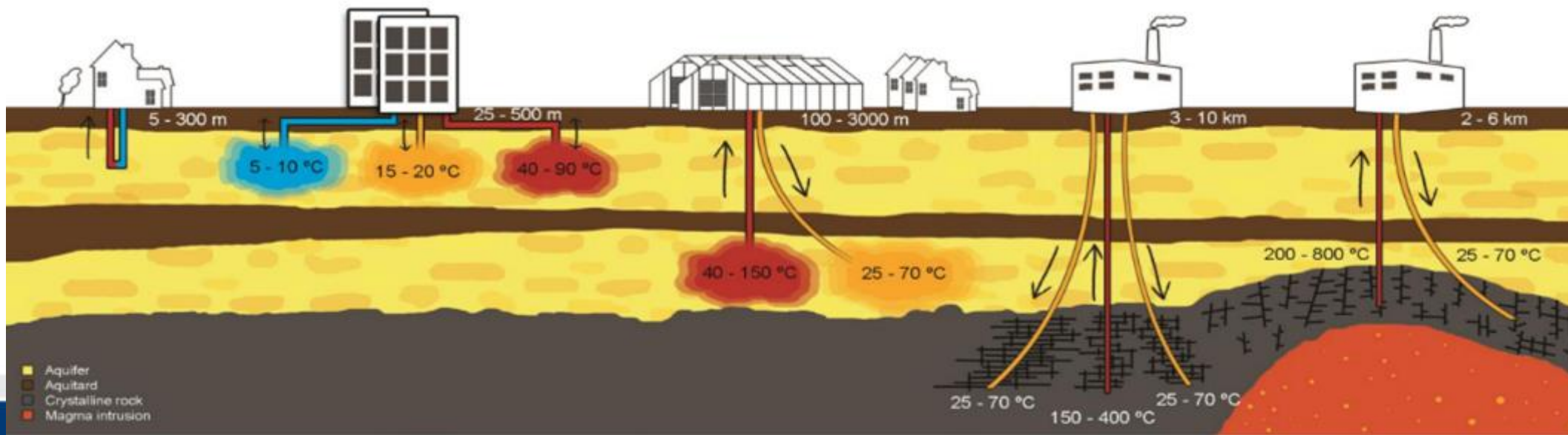
Podzemní úložiště tepla – využití vrtů

Podzemní úložiště tepla – akvifery

Hydrotermální systém

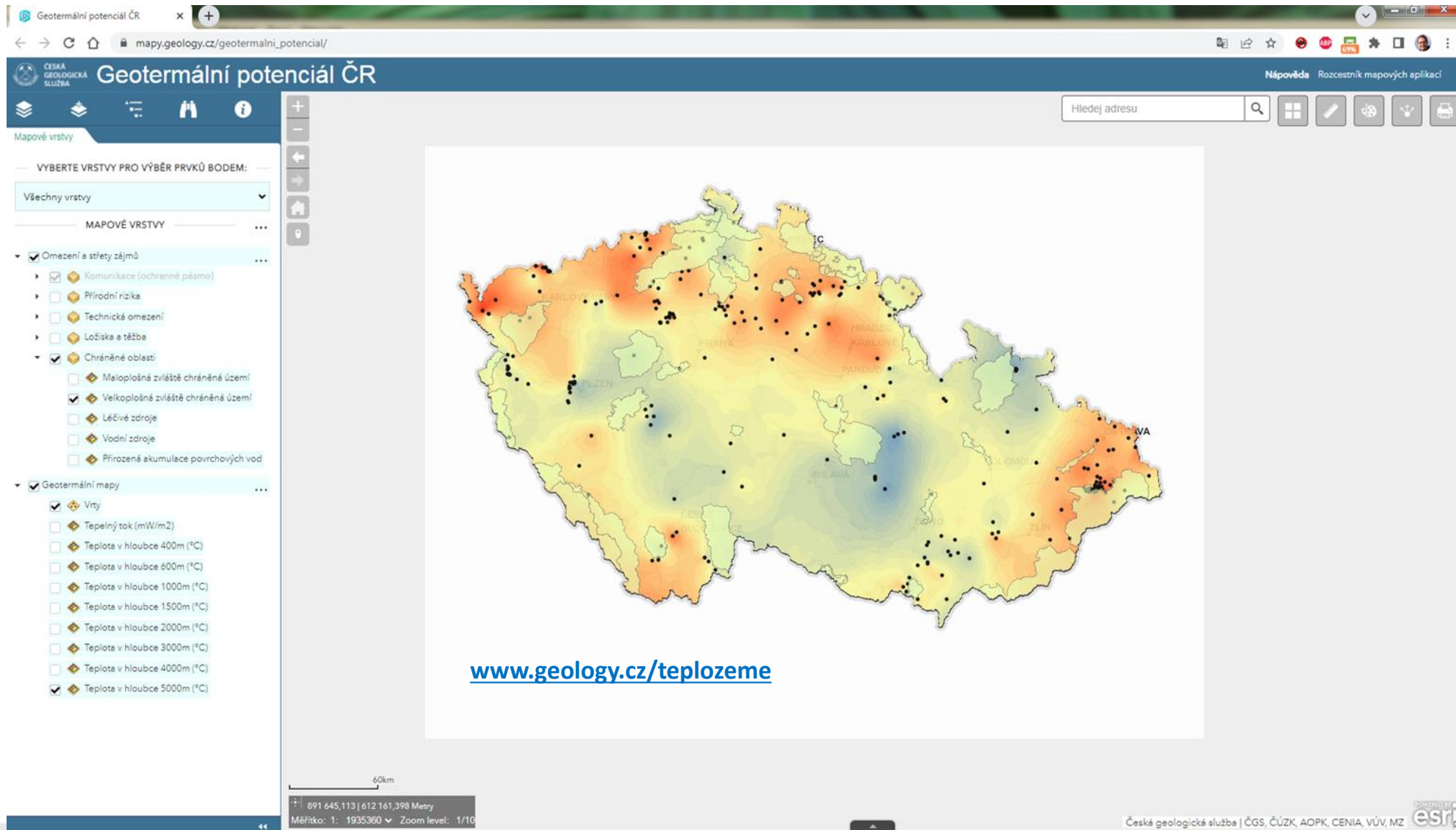
Stimulovaný EGS/HDR systém

Přirozený puklinový systém

- I. Geotermální energie & dekarbonizace
- II. Podmínky využívání geotermální energie**
- III. Projekty využívání geotermální energie

Geotermální mapy vhodných území (TAČR 2020-22)

Přírodní rizika

Svahové sesuvy a skalní řícení
Zlomy a tektonické poruchy
Krasové oblasti
Záplavová území

Technická omezení

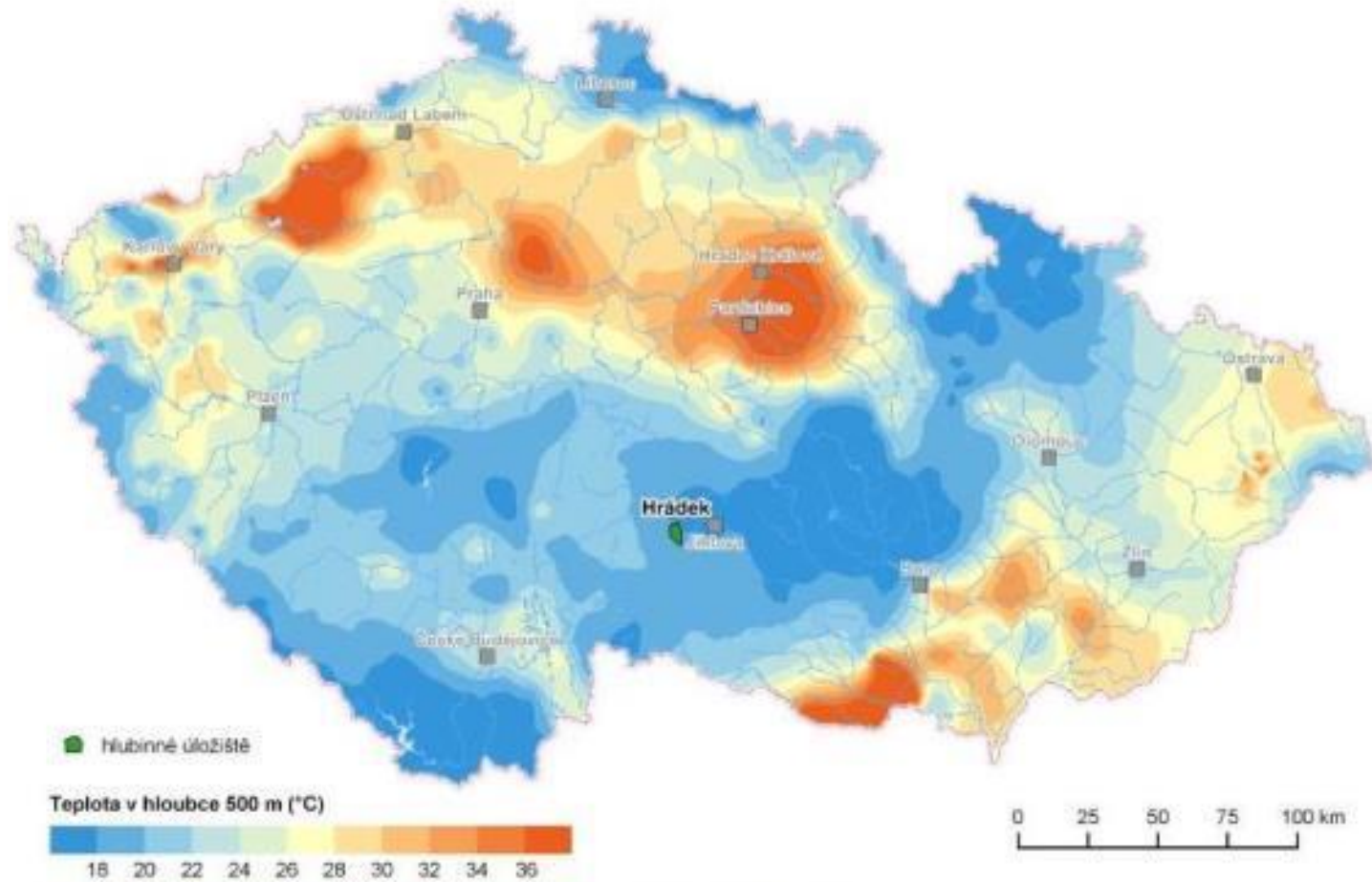
Skládky
Letiště
Elektrárny
Elektrická vedení
Existující vrtvy
Poddolovaná území
Dobývají prostory
Ložiska a prognózní zdroje

Legislativní omezení

Území ochrany přírody
Ochranná pásma vodních zdrojů
Ochranná pásma minerálních vod
Ochranná pásma komunikací

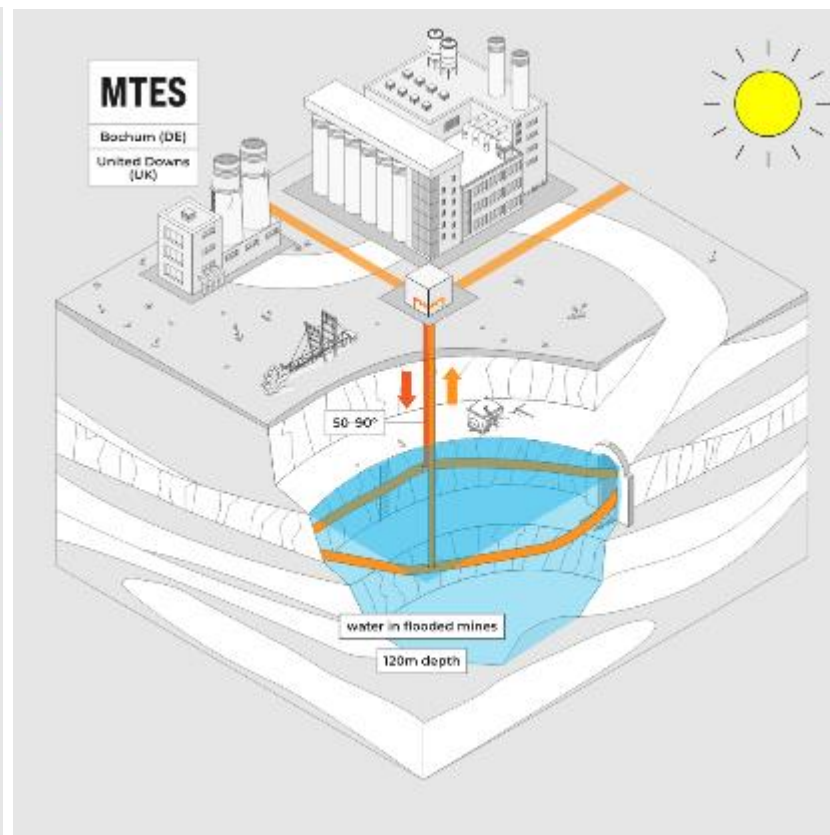
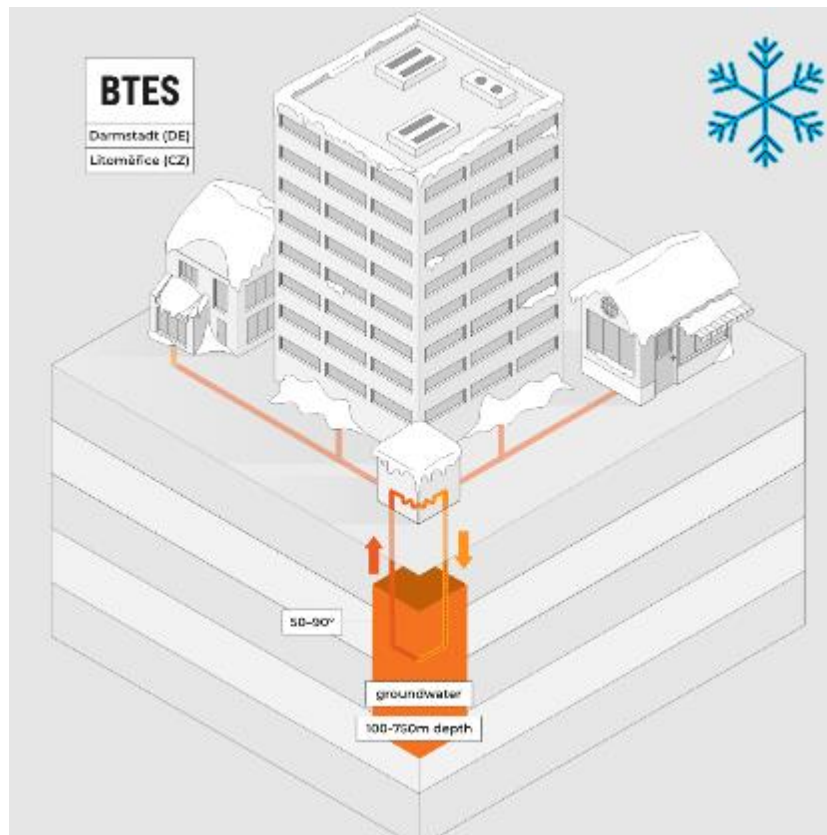
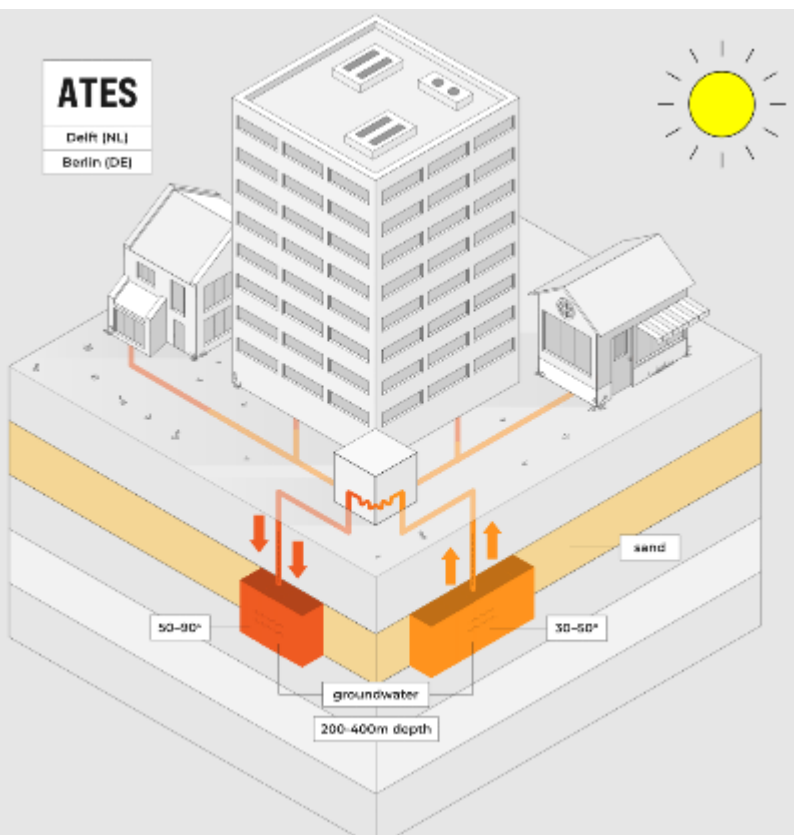
Geotermální mapy vhodných území (TAČR 2020-22)

https://www.surao.cz/wp-content/uploads/2022/01/TZ486_2020.pdf

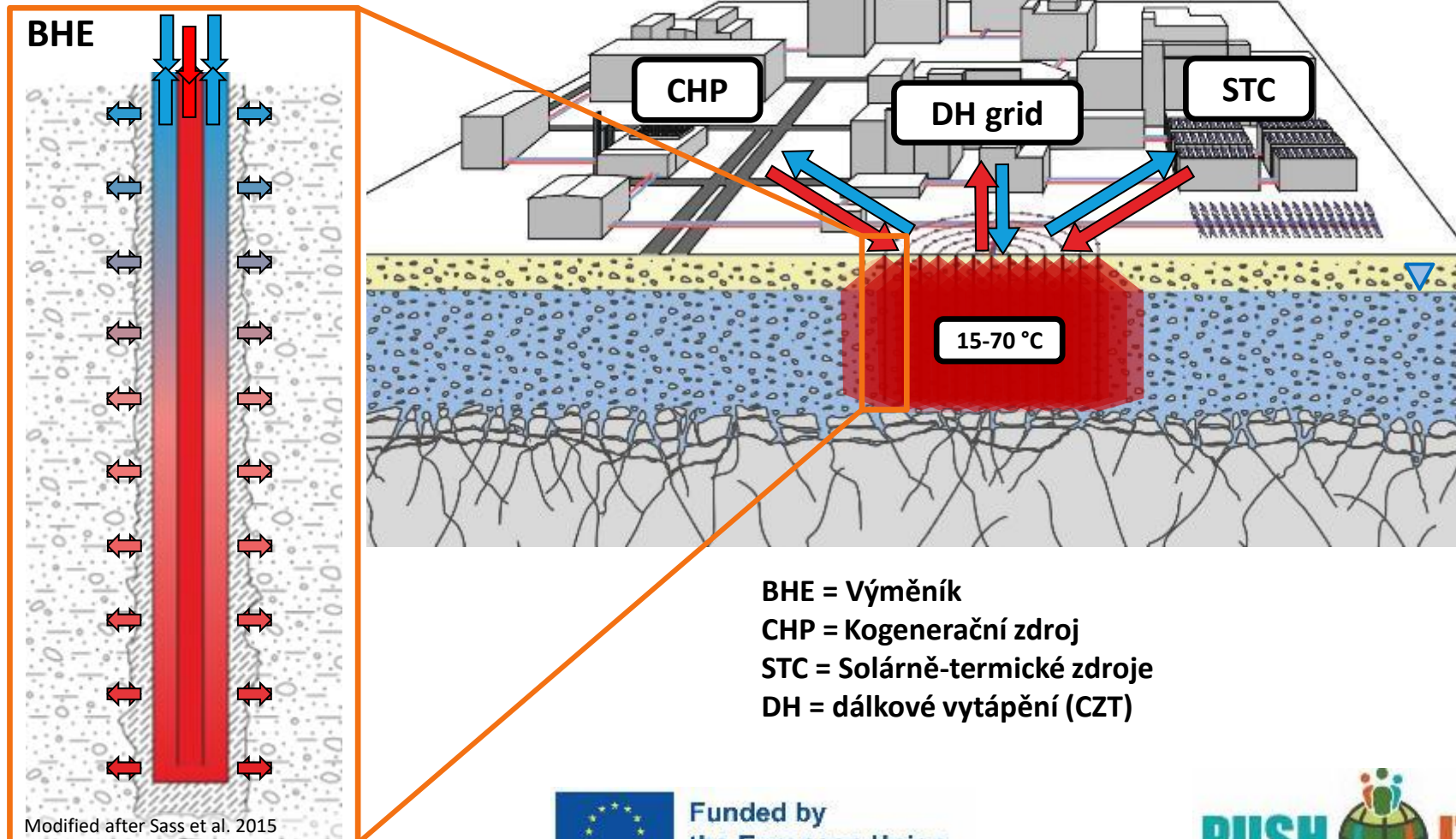
Mělká geotermální energie

Typické systémy podzemních úložišť (UTES – underground thermal energy storage)

Princip BTES (borehole thermal energy storage)

Zimní provoz - nabíjení

Rychlost nabíjení/vybíjení závisí

- typ horniny (tepelná vodivost)
- přítomnost vody (tepelná vodivost, kapacita)
- hydrogeologické poměry (porozita, proudění vody)

Výkonové parametry

- Účinnost 50 – 80 %
- Kapacita v řádech GWh

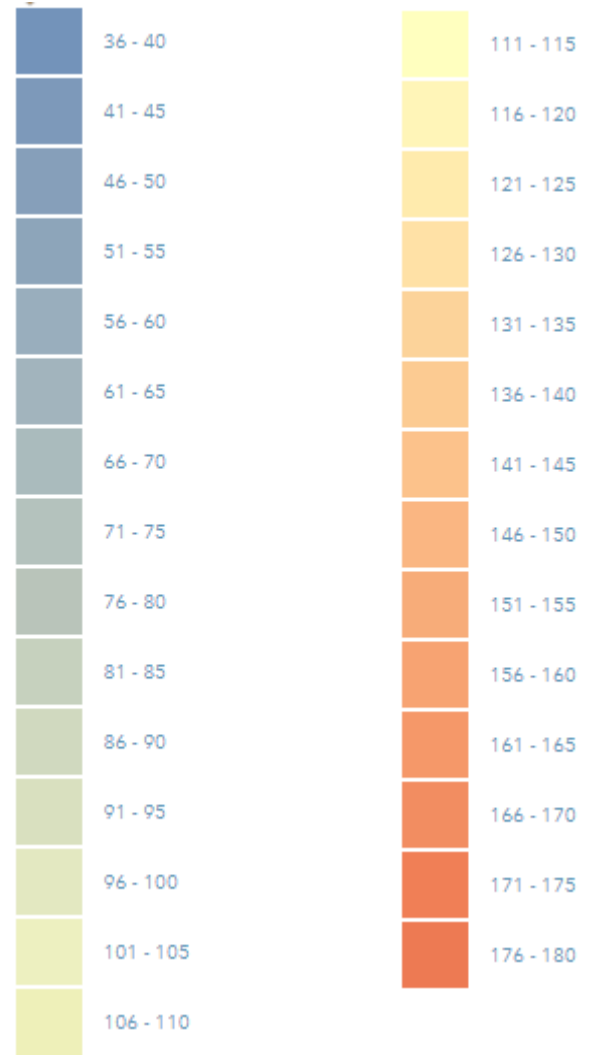
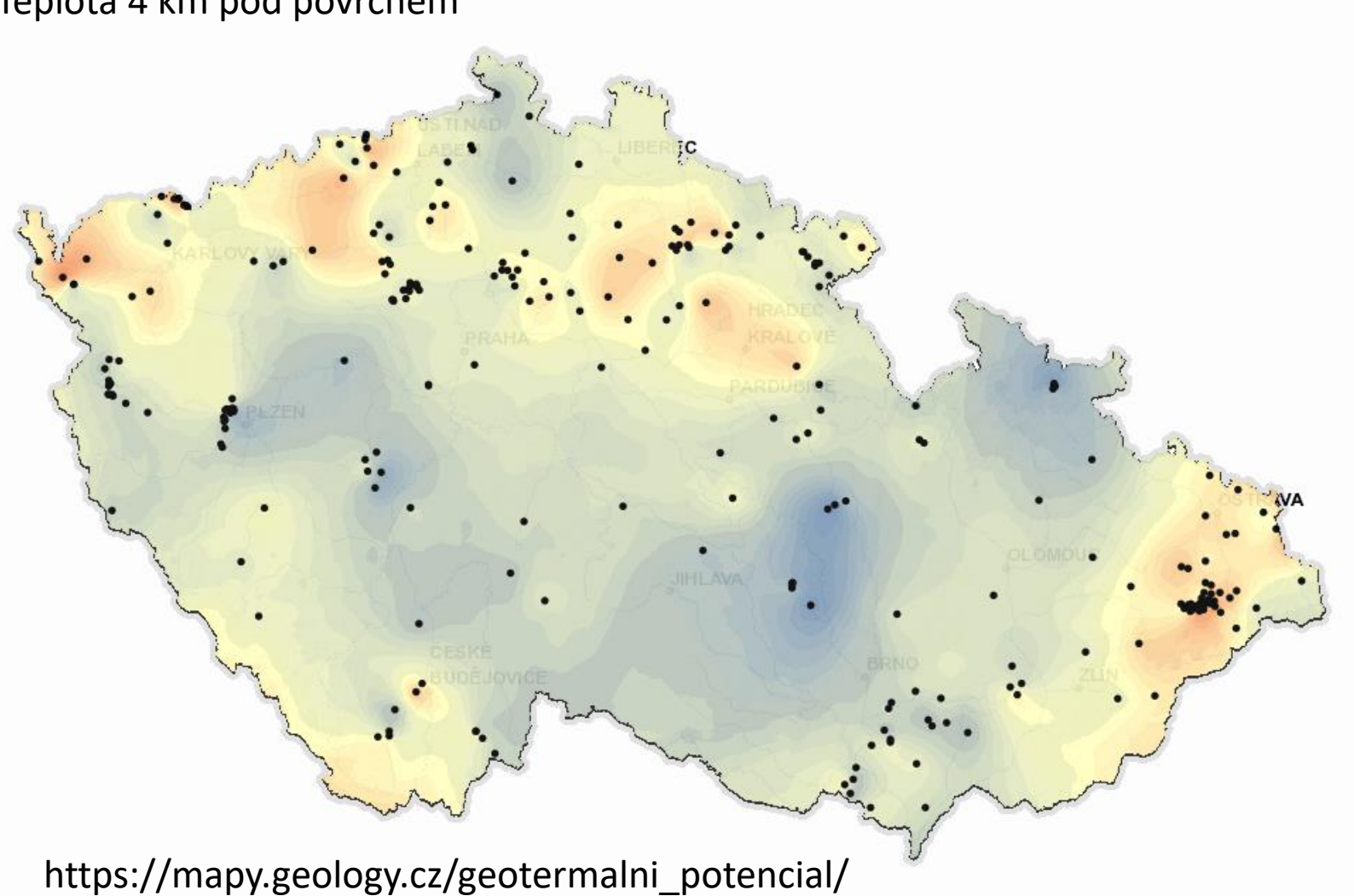

Funded by
the European Union

Hluboká geotermální energie

Teplota 4 km pod povrchem

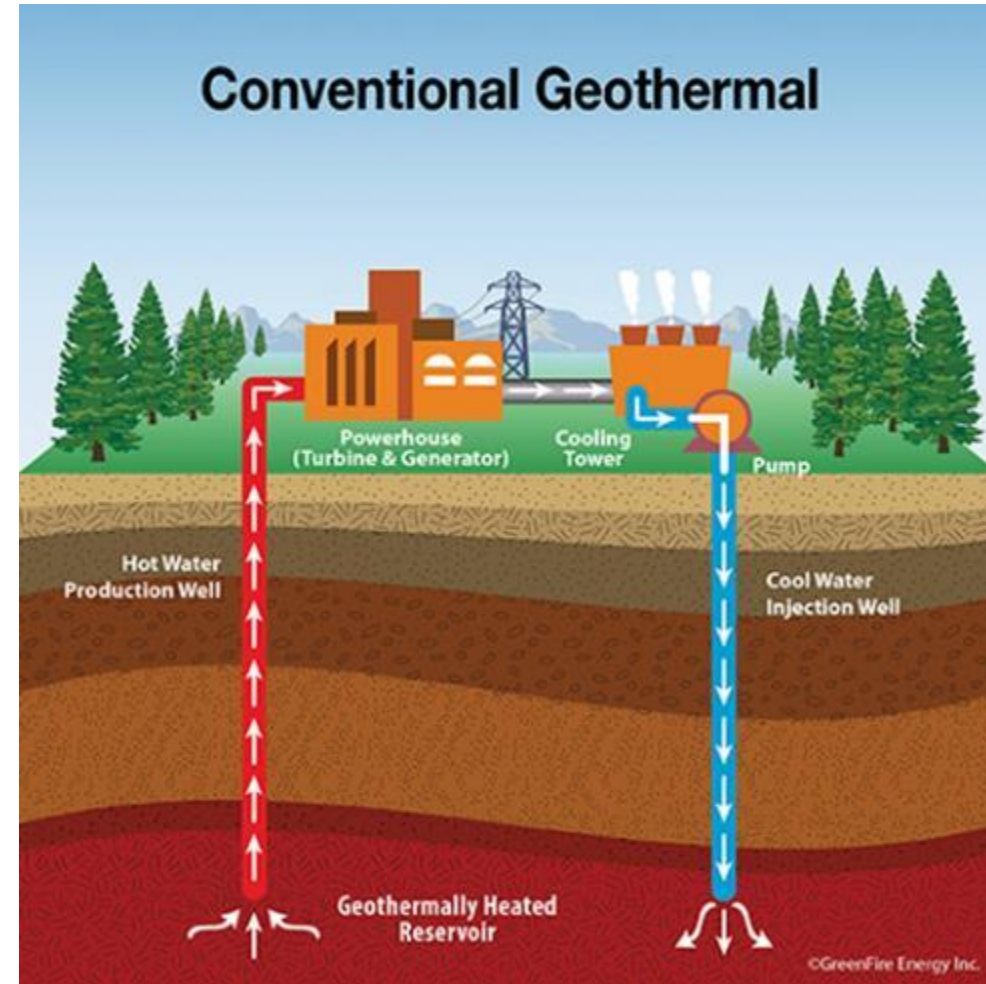
https://mapy.geology.cz/geotermalni_potencial/

1-Hydrotermální systémy (konvenční)

- Otevřené systémy
- Přirozeně se vyskytující rezervoáry
- Typické teploty 20-150 °C
- Vysoká účinnost
- Zásadní je dlouhodobá udržitelnost
- ČR: Děčín (550m, 32°C, 50 l/s, 7,6 MWt TČ)

Zdroj: <https://www.greenfireenergy.com>

2 - Stimulované systémy EGS (nekonvenční)

Výhody:

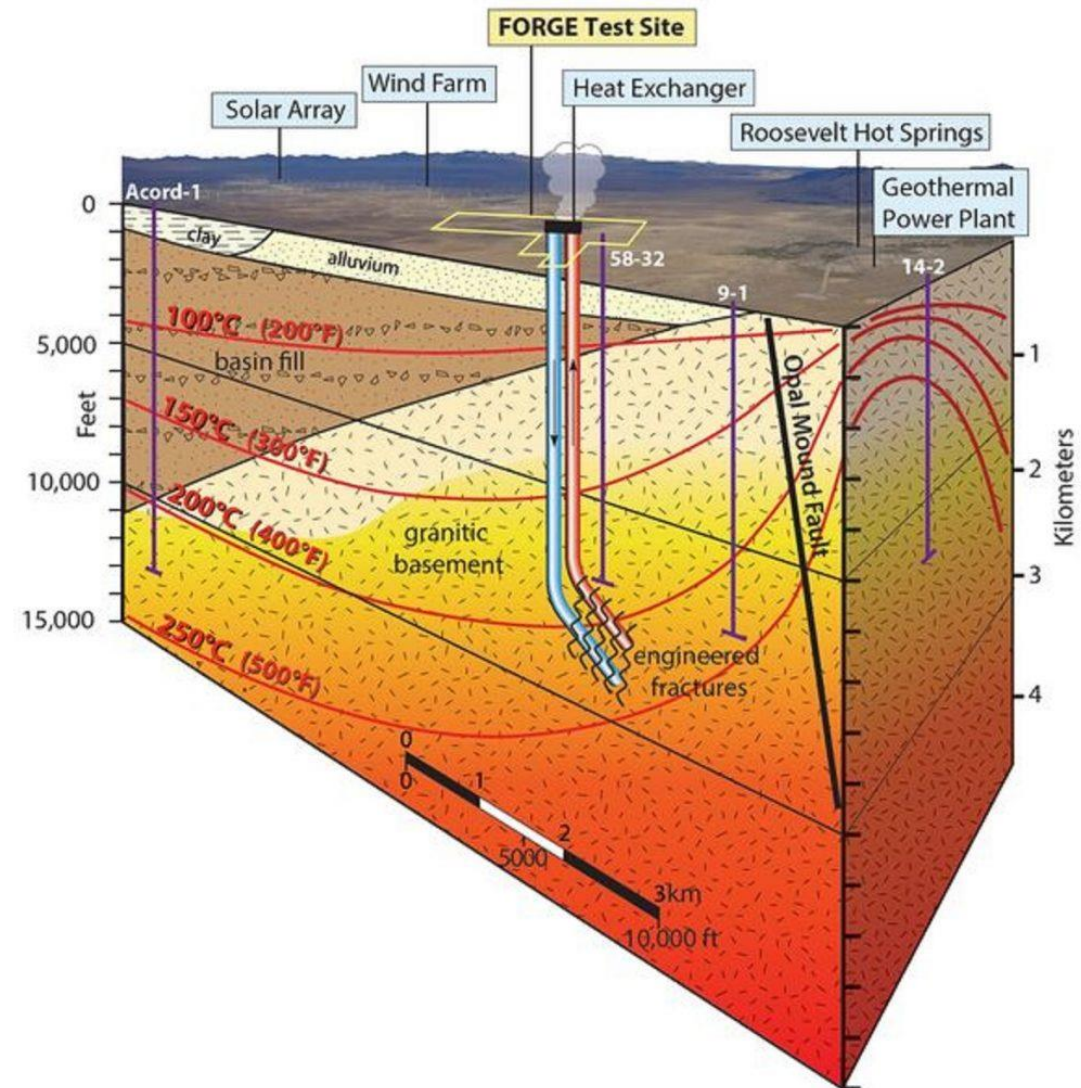
- vysoká teplota
- velké množství energie
- na rozdíl od *hydrotermálních systémů* (cca štěstí), lze produkci EGS poměrně značně navyšovat

Specifika:

- hluboké vrty – velmi drahé
- problematická předpověď výkonu (výsledek stimulace)
- některá prostředí nejsou vhodná

Výzvy:

- většinou neznámé nebo málo známé prostředí
- technologie vrtání a stimulace
- nutný kvalitní průzkum (seismika, průzkumné vrty)
- vysoké náklady & de-risking

- I. Geotermální energie & dekarbonizace
- II. Podmínky využívání geotermální energie
- III. Projekty využívání geotermální energie**

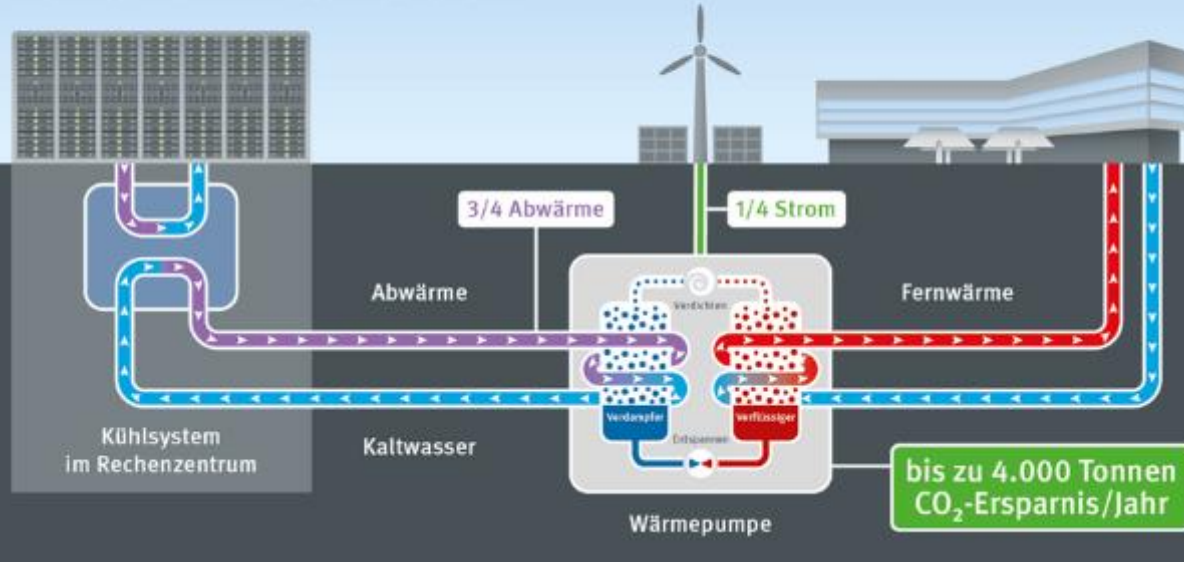
DISTRICT HEATING IN VIENNA – DEVELOPMENT BY 2022

Centralizované zásobování teplem
X
System městského vytápění

Rechenzentrum heizt Klinik Floridsdorf.

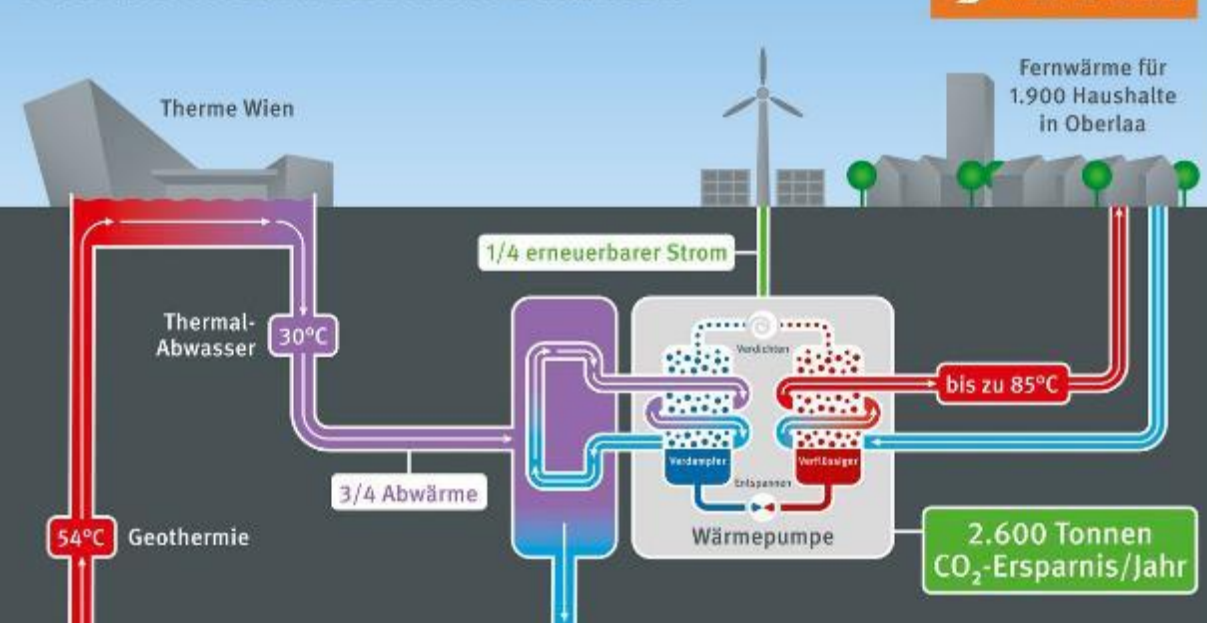
interxion WIEN ENERGIE Klinik Floridsdorf

Quelle: Wien Energie, November 2019

Therme Wien heizt Mini-Stadtteil

WIEN ENERGIE

APA-AUFTRAGSGRAFIK

Projekty Soultz a Rittershoffen (Francie)

Soultz project presentation

Operational data

Location

- Geothermal anomaly in the Upper Rhine Graben (URG)
- Non volcanic area
- Unconventional reservoirs: deep-seated granite

Technology

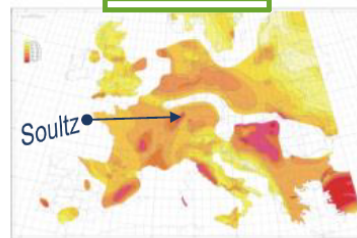
- 4 deep geothermal wells (3.6 & 5 km): 200°C @ 5 km depth
- 1st binary geothermal plant in France
- Organic Rankine Cycle (ORC) technology: 1.7 MWe
- Down-hole submersible pump: Line Shaft Pump (LSP)

Feed-in tariff

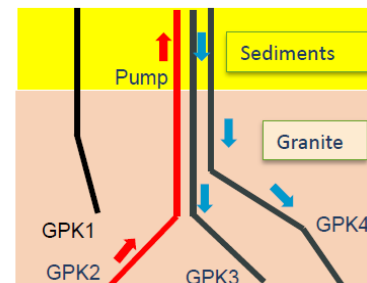
- Geothermal electricity 246 € per MWh
- Concession to 2040
- No heat application on site

Down-hole pump

ORC plant

Operational data of 2020

Well head temperature: 168°C

Average production flowrate: 280 m³/h

2 weeks of maintenance

Over 8400 h of operation (>90% of availability)

180 GWh of heat supplied to the heat user

Average power of the heat user: 21.5 MWth

45 000 tCO₂ saved from natural gas burning

Double envelope
Heat losses < 4° C/15km

➔ One of the highest geothermal anomalies in Western Europe

Produkce elektřiny

Produkce tepla

Zdroj: A. Genter, Electricité de Strasbourg ES

Příklady využití nízko-teplotní GTE v ČR*

Administrativní budova (8 podlaží) / bytový dům (20-30 BJ) = GTE zdroj o výkonu 200 kW pro vytápění/chlazení

Zdroj 200 kW = cca 30 vrtů á 150 m, plocha 30x30 m, doba realizace 2-4 měsíce

Náklady = 20-30 tis / 1kW (primární okruh), tj. 4-6 mil Kč (r. 2022)

Příklad č. 1 Budova ČSOB Radlická (realizace 2017-2018)

- 179 vrtů hlubokých 150 m (26,1 km)
- výkon TČ 1300 kW vytápění / 1220 kW chlazení
- 33. největší instalaci v Evropě a 1. v ČR.

Příklad č. 2 Palác Národní, Praha 1 (realizace 2014)

- 24 vrtů á 120 m (2,88 km)
- výkon TČ 170 kW
- složitá stavební parcela v centru města

*Analýza potenciálu geotermální energie ve středních a velkých hloubkách na území ČR na základě disponibilních údajů“ THÉTA TAČR, 2022)

Příklady výkonů mělké GTE

Tabulka 2 – Příklady instalací mělké GTE v ČR a Německu se základními parametry

Lokalita	Tepelný výkon (kW)	výkon chlazení (kW)	Počet vrtů	Hloubka (m)	Celkový počet odvrtných metrů	Průměrný tepelný výkon na 1 vrt (kW)
Zentrum für berufliche Bildung und Weiterbildung, Duisburg	1 476	1 030	180	130	21 600	8,20
TimoCom Soft- und Hardware GmbH, Erkrath	486	536	93	42-160	12 615	5,23
BSU Behörde für Stadtentwicklung und Umwelt, Hamburg-Wilhelmsburg	650	440	950	13*	12 350	0,68
Budova ČSOB Radlická	1300	1220	174	150	26 100	7,47
Banka ČSOB Hradec Králové	800	800	105	180	18 900	7,61

Zdroj: AV TČ a Geoenergie Konzept Freiburg

* jedná se o instalaci do pilotů v základech stavby

Reálné provozní hodnoty

Tabulka 3 - Ukázka potenciálních výkonů BTES úložišť

Hloubka BTES vrtů (m)	100	200	500	1000
Velikost BTES úložiště A dle počtu vrtů	50	50	50	50
Velikost BTES úložiště B dle počtu vrtů	100	100	100	100
Velikost BTES úložiště C dle počtu vrtů	200	200	200	200
Účinnost (%)	50 %	55 %	65 %	75 %
Výkon v kW (tj. kolik max. energie lze čerpat v daném okamžiku)	A=320 B=640 C=1280	A=640 B=1280 C=2560	A=1600 B=3200 C=6400	A=3200 B=6400 C=12800
Celkový hrubý tepelný výkon - kapacita (GWh)	A=0,6 B=1,2 C=2,5	A=1,3 B=2,7 C=5,5	A=4 B=8 C=16	A=9 B=19 C=38

Teoretické hodnoty dle charakteru vrtů/podloží

Projekt SYNERGYS

SYNERGYS - systémy pro energetickou synergii (2023-2027)

Rozpočet celkem: 1 208 mil Kč (INV: 980 mil & NEINV: 208 mil); 85+10+5 %

Zdroj: OP Spravedlivá transformace (strategický projekt pro Ústecký kraj)

Hlavní cíle:

- přispět k řešení problémů a výzev spojených s transformací kraje v energetice
- přispět ke snížení energetické náročnosti a nahrazení fosilních zdrojů pro lokální vytápění (CZT)
- rozvíjet podmínky pro vývoj a aplikaci nových čistých zdrojů energie a jejich skladování v podzemí
- realizovat soubor pilotních technologií: **hlubinná GTE, podzemní zásobníky tepla, výroba H₂ a další OZE (obnovitelné zdroje energie) - komplexní přístup**
- vytvořit **nové odvětví geoenergií** – nová příležitost odborníky z utlumovaného důlního a energ. sektoru

Hlavní výstupy (plán)

- Mělké zdroje GTE – úložiště tepla typu BTES (cca 50 vrtů 100-500 m)
- Hlubinný zdroj GTE typu EGS – 2 vrty 3-4 km (nebo alternativy)
- Vodíkový zdroj 0,5 MW – zelený vodík
- Palivové články cca 100 kW
- Bateriové úložiště
- FVE & FVT zdroje elektřiny a tepla
- Kogenerační jednotka na alternativní palivo (plyn, bioplyn, H₂ ..); vysokoteplotní TČ
- Evropsky významná testovací lokalita s vazbou na výzkum v USA
- Vzdělávací a školicí centrum pro geoenergie a integraci energ. systémů (jediné v ČR)
- Obnova brownfield & potenciální pro další výzkum v areálu kasáren a v systému CZ

Instalovaný výkon OZE (z toho: elektřina, teplo): cca 2,5 MW (1,8 MW teplo a 0,7 MW elektřina)

Skladování elektřiny: 7,5 MWh

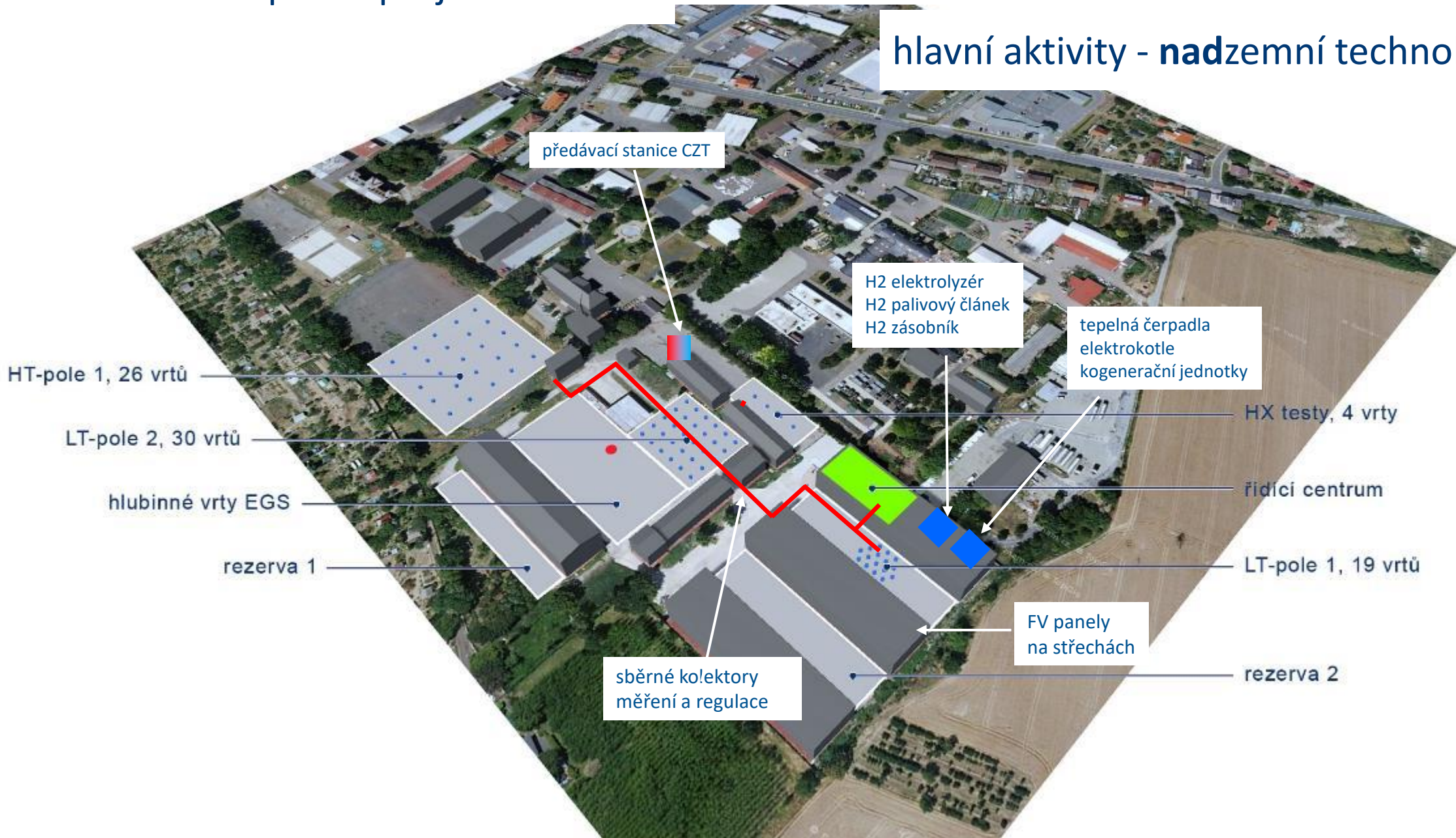
Vyrobená elektřina z OZE za rok: 644 MWh

Vyrobené teplo z OZE za rok: 1 165 MWh

Mimořádně komplexní projekt

hlavní aktivity - nadzemní technologie

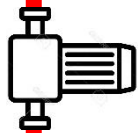
system 4 (geotermální zelené teplo)

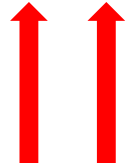
>18 GWh

EGS
3.5 km

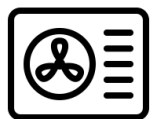

2 GWh

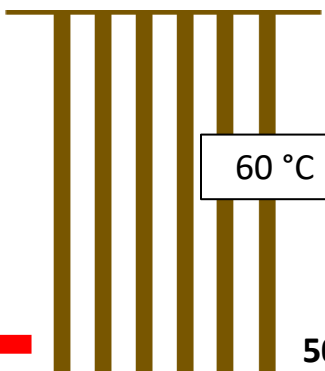

system 3 (zelené teplo)

3000 m² FT FV 200 kW

TČ
300 kW

60 °C

500 m

TČ
500 kW

system 2 (zelený vodík)

250 kW FVT FV 250 kW

EL
250 kW

35 °C

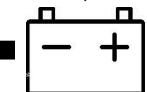
200 m

TČ
100 kW

system 1 (zelená budova)

60 kW FV

50 kWh

PČ
8 kW

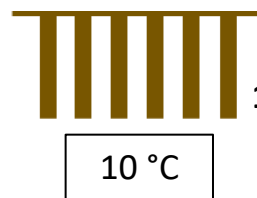
400 kg

PČ
70 kW

TČ
50 kW

10 °C

100 m

Děkuji za pozornost!

Mgr. Antonín Tým, Ph.D.

&

Tým SYNERGYS + RINGEN + PUSH-IT

www.rin-gen.cz // www.synergys.cz